

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА III КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Тази програма описва задължителното обучение по *изобразително изкуство* в III клас, което започва в I клас и се надгражда в следващите класове. В началния образователен етап той съдейства за изграждане на художествената и естетическа култура на учениците като стимулира творческите им способности.

Обучението по изобразително изкуство е съобразено както с многообразието на конкретните условия за обучение, така и с индивидуалните интереси и потребности на ученика за:

- изразяване на идеи и преживявания с помощта на изобразителни средства;
- изграждане на естетически критерии при възприемане на обекти и явления от действителността и творби на изобразителното изкуство;
- развиване на практически опит за работа с изобразителни материали и техники;
- формиране на интерес към националното и световното културно-историческо наследство и художествена култура.

Предмет на обучението по изобразително изкуство в начален етап са естетическите аспекти на явленията в природата и обществото. В началния образователен етап то допринася за осъзнаване на значението на регионалното, националното и световното културно наследство и за изграждане на толерантност и положителна нагласа към културното многообразие.

Акцент в обучението по изобразително изкуство в III клас са: знания, умения и отношения, свързани с архитектурната среда; познаване на основни принципи за създаване на декоративни образи; знания на практическа основа за народното творчество и приложните изкуства;

експериментиране и прилагане на изобразителни технологии за печатане, рисуване и моделиране; познания за основните визуални знакови системи в различни области на живота, осигуряващи възможност за по-пълноценна адаптация на учениците в социална среда.

Реализацията на учебната програма за III клас осигурява формиране на съвременните ключови компетентности, ориентирани към развитие на личността и учене през целия живот.

В обучението по *изобразително изкуство* в III клас се усвояват следните понятия с интегрален и междудисциплинарен характер: архитектурна среда, народно творчество, обредни предмети, композиция, контраст, стилизация, ритъм, симетрия, технология.

Учебното съдържание по *изобразително изкуство* в III клас е обособено в девет теми чрез очакваните резултати от обучението на ниво „тема” и нови понятия. Новите знания и понятия се изясняват и формират чрез практическа дейност под формата на изобразителни представи. Знанията, уменията и отношения се усвояват на емпирико-описателно равнище.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методите и средствата за постигане на очакваните резултати и при определяне на последователността на темите в годишното разпределение на учебното съдържание.

Задължителната подготовка на учениците по изобразително изкуство в III клас може да се осъществява както в класната стая, така и извън училище под формата на:

- пленер – за наблюдение и изобразяване на обекти от архитектурната среда (тема „Обществени и жилищни сгради”, наблюдение на цветовете в природата и изобразителна дейност (тема „Образи и цветове – топли и студени цветове”), разбиране значението на видовете визуални знаци в околната среда (тема „Образи и знаци”);
- посещение на работилница на народен майстор, етнографски музей, сбирки – за запознаване с народни занаяти, български народни носии, празнични костюми и маски, обредни предмети (тема „ Народно творчество и занаяти”);
- организиране на изложба с ученически творби – за представяне на резултати от проекти, от индивидуална и колективна изобразителна дейност (рисунки, апликации, моделирани фигури и др.) в училището, в общността.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
Обект и среда	<ul style="list-style-type: none"> • Описва визуални особености на архитектурната среда. • Открива визуални особености на вътрешната и външната архитектурна среда. • Проучва основни връзки между природната и архитектурната среда. • Интерпретира характерни особености на различните видове архитектурна среда.
Обект и образ	<ul style="list-style-type: none"> • Придобива основни представи за различни видове декоративни образи. • Разграничава топли и студени цветове в различни изображения. • Създава декоративни образи. • Изобразява реални и фантазни образи по впечатление и въображение, като използва топли и студени цветове. • Асоциира образи на обекти по топли и студени цветове. • Коментира особености на различни видове декоративни образи. • Интерпретира въздействието на творби с топли и студени цветове.
Зрител и творба	<ul style="list-style-type: none"> • Познава творби от народното творчество и народните занаяти. • Изразява свои впечатления от творби на народното творчество и занаяти. • Разграничава произведения на различните видове приложни изкуства. • Коментира творби на различни приложни изкуства.
Визуална комуникация	<ul style="list-style-type: none"> • Различава знаци за визуален диалог. • Обяснява визуални знаци в различни изображения. • Организира визуални знаци в различни изображения.

Материали и техники	<ul style="list-style-type: none"> • Познава изобразителни технологии за отпечатване, моделиране и конструиране. • Анализира възможностите на изобразителни технологии. • Прилага изобразителни технологии за отпечатване, моделиране и конструиране.
----------------------------	--

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Обществени и жилищни сгради	<ul style="list-style-type: none"> • Описва визуални характеристики на различни видове обществени сгради (училища, театри, спортни зали, гари, религиозни и култови сгради). • Изобразява по наблюдение и впечатления архитектурни елементи на различни видове обществени сгради. • Сравнява архитектурата на различни обществени сгради по вид и предназначение. 	<ul style="list-style-type: none"> • архитектурна среда
Вътрешна и външна архитектурна среда	<ul style="list-style-type: none"> • Открива визуални особености на вътрешната и външната архитектурна среда (интериор, екстериор). • Представя в изображения вътрешна и външна архитектурна среда. • Интерпретира чрез изобразителна дейност характерни елементи на вътрешната и външната архитектурна среда (покриви, кули, колони, стълби, помещения). 	<ul style="list-style-type: none"> • интериор • екстериор
Градове на бъдещето	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основните връзки между обекти и среда в изображения на реална и фантазна ситуация. • Създава проекти за обекти и среда в реални и фантазни ситуации. 	<ul style="list-style-type: none"> • зелена архитектура (екологични идеи за бъдещето)

	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва значението на архитектурната среда с подобряване начина на живот в бъдещето. 	
Образи и форми – декоративни образи	<ul style="list-style-type: none"> • Придобива основни представи за различни видове декоративни образи (видове орнамент, геометричен и фигуративен). • Създава декоративни образи чрез стилизация, ритъм и симетрия. • Сравнява изобразителните качества на различни видове декоративни образи. 	<ul style="list-style-type: none"> • стилизация • ритъм • симетрия • орнамент
Образи и цветове – топли и студени цветове	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава топли и студени цветове в различни изображения. • Изобразява реални и фантазни образи по впечатление и въображение, като използва топли и студени цветове. • Интерпретира устно и в изобразителна дейност въздействието на творби с топли и студени цветове. 	<ul style="list-style-type: none"> • топли цветове • студени цветове
Народно творчество и занаяти	<ul style="list-style-type: none"> • Познава творби от народното творчество и народните занаяти. • Създава проекти и творби, вдъхновени от народното творчество. • Изразява устно и в изобразителна дейност свои впечатления от творби на народното творчество и занаяти. 	<ul style="list-style-type: none"> • народно творчество • народни занаяти • народни носии • обредни предмети

Приложни изкуства	<ul style="list-style-type: none"> • Познава различните видове приложни изкуства (керамика, текстил, дърворезба). • Различава произведения на различни видове приложни изкуства по използвани материали и начин на изработване. • Коментира ролята на приложните изкуства в живота на хората. 	<ul style="list-style-type: none"> • керамика • текстил • дърворезба
Образи и знаци	<ul style="list-style-type: none"> • Подрежда визуални знаци по общ смисъл и предназначение. • Организира визуални знаци в карти и табла. • Оценява ролята на визуалните знаци за предаване и възприемане на информация. 	<ul style="list-style-type: none"> • визуална информация
Изобразителни технологии	<ul style="list-style-type: none"> • Познава изобразителни техники за отпечатване, моделиране и конструиране. • Прилага изобразителни технологии за: отпечатване на монотипия и апликация, моделиране с помощта на конструкция, художествено конструиране. • Изразява впечатления и предпочитания към възможностите на изобразителните технологии. 	<ul style="list-style-type: none"> • монотипия • отпечатък от апликация • художествено конструиране

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет в III клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

За нови знания	40%
За затвърдяване на новите знания и за обобщение	54%
За диагностика на входното и на изходното ниво	6%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на съвременните ключови компетентности:

Ключови компетентности	Примерни дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изобразяване с различни изобразителни средства на етически отношения между литературни герои - членове на семейството, в малката група, в общността, от изучавани фолклорни и литературни произведения; ✓ обогатяване на речниковия запас с художествени понятия от изкуството; ✓ общуване и участия в комуникативни ситуации при описания на обекти от архитектурна среда; ✓ изразяване на емоционално отношение към цветовете в природата; ✓ участия в културни ситуации, свързани с народното творчество и културните традиции на етнически малцинства; ✓ сценични изяви и рисунки за изразяване на културното многообразие и толерантност към другите; ✓ изработване на маски и костюми, свързани с културните традиции на различните етноси.
<i>Комуникация на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ илюстриране на думи и изрази от чужда лексика.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и технологиите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на представи за визуални характеристики на геометрични форми и линии; ✓ използване на мерни единици, съотношения и количества; ✓ прилагане на математически методи на мислене (логическо и пространствено мислене) при представяне на художествени конструкции; ✓ използване на основни геометрични фигури при създаване на образи и знаци; ✓ прилагане на математическите отношения по-малко и повече в изобразителната дейност;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ извличане на математическа информация от картина (количества, положение в пространството, съотношения); ✓ използване на геометрични фигури за стилизация на образи, изобразяване на различни линии (права, крива, затворена, пресечени), способности за използване на математически методи на мислене (логическо и пространствено) при създаване на мрежи и конструкции, ориентиране в пространство, изобразяване на съотношения;
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на компютър за събиране, систематизиране и ползване на информация, за подпомагане на творческия процес при създаване на различни видове изображения (образи, знаци); ✓ интерактивна употреба на информационно-комуникативни технически средства с помощта на учителя за възприемане на художествени произведения и сбирки; ✓ презентиране на резултати от изобразителна дейност и проекти; ✓ виртуални посещения на галерии.
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ планиране на самостоятелната работа на ученика; ✓ участие в екипна работа; ✓ развиване на мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.
<i>Социални и граждански компетенции</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изобразяване на обекти и среда от миналото (богове, гробници, съкровища, храмове и сгради), рисунки на събития от историческото ни минало; ✓ изобразителна дейност за изразяване на междуличностни и межкултурни умения за общуване, разбиране на причини за дискриминация и необходимост от защитаване на човешките права, толерантност при участия в колективни творчески проекти.

<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ конструкции и макети на сгради; познаване и използване на различни операции и технологии в трудово-конструктивна и изобразителна дейност; ✓ прилагане на природосъобразни начини за ползване на материали, техники и технологии; ✓ развиване на инициативност, креативност и новаторство, активно участие в проектни дейности; ✓ практическо използване на материали и пособия, представяне на резултати от творчески дейности в обществена среда.
<p><i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ посещения на музеи, галерии и сбирки за възприемане на произведения от изобразителното изкуство от наши и чуждестранни художници; ✓ организиране на изложба за представяне на резултатите от индивидуална и колективна изобразителна дейност на учениците (рисунки, приложения, моделирани фигури и др.) в училището, в общността; ✓ сравняване на елементи от българското народно творчество - народни инструменти, български народни носии, обредни предмети; ✓ изразяване на естетическо чувство чрез артистично себеизразяване и участие в културния живот.
<p><i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изобразяване на примери за проява на лична отговорност при опазване на околната среда и здравето на човека; ✓ моделиране и апликиране на декоративни образи и орнаменти с растителни и животински декоративни елементи; ✓ дискутиране на различия и неравенство между хората, водещи до социална изолация и бедност; ✓ осъзнаване на лична отговорност за опазване на околната среда и здравето на човека; ✓ обсъждане на възможности за устойчиво използване на материали и ресурси в учебния процес.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.